

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och psykologi

Trygg eller otrygg?

En kvalitativ studie om upplevelsen av otrygghet/ trygghet utifrån
olika aktörer

Författare: Caroline Norlén

År 2017

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi
Handledare: My Lilja
Examinator: Amir Rostami

Safe or unsafe?

A qualitative study of feeling safe

Abstract

The purpose of the study was to study the different actors' experience of crime in and around Uppsala travel center. To learn through deep interviews what influenced the sense of security/ insecurity and to see the perceptions of the participants regarding the media's impact on the perceived safety. Earlier research in the field has shown that unknown people and uncontrollable situations can lead to an increased fear of crime. The study's results showed, among other things, that darkness and site design were important for the perceived safety. Half of the individuals stated that they felt safe at the site but felt that they had increased their vigilance in recent years. The perception that the media has influenced the perceived safety was shared by all individuals. It is primarily local news and crimes that have taken place near the home which have been experienced to have had the greatest impact on the perceived safety. The main conclusion is that when awareness of the risks of crime in society has increased, through media reporting, it has affected individuals by giving them a reduced level of perceived security.

Keywords: *Security, fear, risk society, awareness*

Sammanfattning

Studiens syfte var att studera olika aktörers upplevelse av brottsligheten kring Uppsala resecentrum. Att genom djupintervjuer ta del av vad som påverkat känslan av trygghet/otrygghet samt att se aktörernas egna uppfattningar om medias påverkan för den upplevda tryggheten. Tidigare forskning på området visar att okända människor och okontrollerbara situationer kan leda till en ökad rädsla för brott. Studiens resultat visade bland annat att mörker och platsens utformning hade betydelse för den upplevda tryggheten. Hälften av individerna uppgav att de kände sig trygga vid platsen men upplevde att de hade ökat sin vaksamhet. Uppfattningen att media påverkat den upplevda tryggheten delades av samtliga individer. Det är framför allt lokala nyheter och brott som skett i närheten av hemmet som upplevs ha haft störst inverkan på den upplevda tryggheten. Den viktigaste slutsatsen är att när medvetenheten om riskerna för brott i samhället har ökat, genom medias rapportering, så har det påverkat individerna genom en upplevd minskad trygghet.

Nyckelord: *Trygghet, rädsla, risksamhälle, medvetenhet*

Förord

Jag vill börja med att tacka alla intervjudeltagare som har delat med sig av sina erfarenheter och upplevelser, utan er hade det inte blivit någon uppsats.

Jag vill tacka alla inom Uppsalapolisen som delat med sig av sina erfarenheter och hjälpt mig att ta fram information. Ett särskilt tack till Bo Wikström, poliskommissarie vid Uppsalapolisen för att han har förmedlat kontakter till intervjupersoner.

Ett stort tack till mina syskon, familj och vänner som använts som bollplank samt ställt upp och läst min uppsats åtskilliga gånger.

Slutligen vill jag tacka min handledare My Lilja som hjälpt och stöttat samt gett mig råd och vägledning från ämnesval till färdig uppsats. Tack!

Caroline Norlén

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte.....	2
1.3 Frågeställningar	2
1.4 Förklaring av begrepp.....	2
1.5 Disposition.....	3
2. Tidigare forskning	4
2.1 Urval av artiklar.....	4
2.2 Rädsla för brott	5
2.3 Platsens betydelse	5
2.4 Medias påverkan.....	6
3. Teoretiskt perspektiv	7
3.1 Risksamhälle.....	7
4. Metod.....	9
4.1 Urval	10
4.2 Djupintervjuer.....	11
4.3 Bearbetning och analys.....	12
4.4 Reliabilitet	13
4.5 Validitet	14
4.6 Generaliserbarhet.....	14
4.7 Etiska ställningstaganden	15
5. Resultat och analys	16
5.1 Otrygghet och ökad vaksamhet	17
5.1.1 Mörker	17
5.1.2 Platsens betydelse	18
5.1.3 Medias påverkan.....	20
5.2 Brottsförebyggande åtgärder	22
5.3 Sammanfattning av analysen	23
6. Diskussion	25
6.1 Metodens för- och nackdelar	25
6.2 Avslutande diskussion	26
6.3 Förslag till fortsatt forskning	30
7. Litteraturförteckning.....	31
Bilaga 1.....	33
Bilaga 2.....	34

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Rädsla för brott är inget nytt fenomen utan har studerats av forskare runt om i världen (Ditton, m.fl.,1999:83). Rädslan för brott står sällan i proportion till den faktiska risk som finns för att utsättas för brott - det vill säga att de människor som löper störst risk för att utsättas för brott är mindre rädda än de som löper mindre risk för att råka ut för brott (Heber, 2007:42). Rädsla blir således en reaktion på den upplevda risken för att utsättas för brott.

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) studerar årligen den upplevda tryggheten och utsattheten för brott hos Svenska befolkningen (2016:2:8). I undersökningen uppger 15 procent, vilket har legat konstant de senaste fyra åren, att de inte känner sig trygga att gå ut i sitt bostadsområde på kvällarna (NTU 2016:2:14). En sådan oro för att utsättas för brott får självklart konsekvenser som kan påverka livskvaliten för människor (Oksan & Ilhanb, 2016:6f). Det är därför viktigt att förstå vad som gör att människor känner sig trygga eller otrygga, vilket jag kommer att studera i denna kvalitativa studie utifrån olika aktörers upplevelser om brottsligheten kring Uppsala resecentrum. Det som gör studien betydelsefull är att den kommer synliggöra olika aktörers tankar och känslor kring Uppsala resecentrum samt att öka förståelsen för vad som ligger till grund för människors upplevda trygghet och otrygghet.

Liska mfl (2011:767) menar att rädslan för brott inte bara påverkar människan psykiskt utan även begränsar det sociala beteendet genom att man undviker att vistas ute eller delta i sociala aktiviteter. Oron för att utsättas för brott i Sverige har ökat från 19 procent till 22 procent samtidigt som över 70 procent av Sveriges befolkning tror att brottsligheten har ökat kraftigt i samhället de senaste åren (NTU, 2016:2:15f). Flera studier (Callanan (2012), Kohm mfl (2012), Heber (2007) visar att media har en stor inverkan på hur vi upplever brottsligheten samt att media påverkar rädslan för brott. Davies (2011:38) menar att media ofta presenterar en överdriven bild av brottsligheten och att vi därför får en skev bild av brottsligheten som är långt ifrån korrekt och verklig. Därför finner jag det intressant att se hur de olika aktörerna uppfattar medias inverkan. Jag tror att studien kommer att kunna bidra till en fördjupad bild över aktörernas syn på

media och vad det är som gör att de känner sig trygga eller otrygga när de vistas kring Uppsala resecentrum. Det skulle kunna ge en bättre bild över olika åtgärder som eventuellt behöver ombesörjas för att människor ska känna sig trygga vid Uppsala resecentrum.

1.2 Syfte

Syftet är att göra en kvalitativ intervjustudie med olika aktörer som verkar i och omkring Uppsala resecentrum, att synliggöra hur brottsligheten upplevs, vad som påverkar känslan av trygghet/ otrygghet samt att se vilka brottsförebyggande åtgärder som finns/ används.

De olika aktörerna som intervjuats är polis, journalist, företagare och boende som alla vistas runt omkring Uppsala resecentrum.

1.3 Frågeställningar

Vad är det som gör att aktörerna känner sig trygga respektive otrygga?

Vilka brottsförebyggande åtgärder använder aktörerna?

Vilken betydelse platsen Uppsala resecentrum har för trygghet/otryggheten?

Hur tycker aktörerna att media påverkar upplevelsen av trygghet respektive otrygghet?

1.4 Förklaring av begrepp

I detta examensarbete används olika begrepp som trygghet, rädsla, oro och risk. Trots att dessa begrepp är väl använda inom forskningen så är de ofta komplexa och kan betyda olika saker i olika sammanhang. Inom forskningen om rädsla för brott används internationellt begreppet "fear of crime" medan i Sverige används ofta begreppen oro och otrygghet (Heber, 2007:26). Trygghet kan ses utifrån olika kontexter: relation till ekonomi, uppväxtförhållanden, hälsa och brottslighet. Begreppen trygg och otrygg har intervjupersonerna själva fått definiera. I relation till brott kommer trygghet att syfta till sociala företeelser som intervjupersonerna upplever som skrämmande, till exempel brott, människor, mörker och hot. Begreppet otrygg beskrevs av intervjupersonerna som att man känner någon form av rädsla för att bli utsatt brott.

Ditton m.fl. (1999:87) menar att ilska och rädsla hör ihop, att människor kan vara arga för att de utsatts för brott eller arga för att det finns en risk att utsättas för brott.

Ilskan blir således en del av rädslan. Rädsla är en subjektiv upplevelse och Heber (2007:24) menar att känslan kan vara både generell, konkret, individuell eller allmän. Jag kommer att utgå ifrån intervjudeltagarnas egna upplevelser och framställningar av de olika begreppen. Det innebär att det kan skilja sig mellan olika intervjudeltagare hur de uppfattar rädsla, oro och otrygghet.

I Trygghetsundersökningen (NTU) som brottsförebyggande rådet årligen gör används begreppet oro. I denna studie kommer oro att tolkas som rädsla för att utsättas för brott. Vi utsätts för olika typer av risker dagligen och försöker vartefter minimera dem, vi gör dagligen riskbedömningar i det vardagliga livet (Belfrage, 2014:467). När jag skriver om risk syftar jag på risken för att utsättas för brott och med brott syftar jag på de brott som intervjudeltagarna själva beskrivit, såsom personrån, stöld, inbrott och misshandel.

1.5 Disposition

Denna studie innehåller sex kapitel varav det i studiens första kapitel finns en inledning med bakgrund till ämnet. Därefter följer studiens syfte och frågeställningar samt förklaringar av begrepp.

I kapitel två presenteras tidigare relevant forskning inom området samt hur artiklar och rapporter har valts ut. Tredje kapitlet består av teoretiska utgångspunkter för studien och beskriver vilken teori som har använts. Det fjärde kapitlet är ett metodkapitel där metod, tillvägagångssätt, urval, bearbetning och analys beskrivs. Därefter följer en diskussion kring validitet, reliabilitet, generaliserbarhet samt etiska ställningstaganden. Det femte kapitlet redovisar studiens resultat under olika rubriker som utgår från studiens frågeställningar. Resultaten relateras till tidigare forskning och studiens teoretiska utgångspunkter. I det sjätte och sista kapitlet förs en diskussion kring metodens begränsningar och möjligheter och en avslutande diskussion kring studiens resultat. Studiens slutsatser redovisas samt ett förslag till fortsatt forskning. Därefter följer en litteraturförteckning samt bilagor.

2. Tidigare forskning

2.1 Urval av artiklar

Genom att göra en systematisk litteratursökning i databasen Discovery via Högskolan i Gävles bibliotek har jag fått fram internationell publicerad forskning som är relevant för min studie. För att få ett brett utbud av publicerade forskningsrapporter så valde jag att använda Discovery som är en elektronisk söktjänst.

I Discovery begränsade jag urvalet genom att enbart välja artiklar som är peer-review samt fanns tillgängliga i fulltext. Jag använde mig av följande sökord; *fear of crime in public spaces, media and fear of crime* och *crime risk*. Antalet träffar på de olika sökorden varierade.

Eftersom en sökning på *fear of crime* utan avgränsningar gav över 37 000 träffar så valde jag att använda mig av fler sökord för att begränsa antalet artiklar och hitta relevanta artiklar utifrån mitt syfte och mina frågeställningar. En sökning på *fear of crime in public spaces* gav 585 artiklar. Jag begränsade då sökningen till artiklar som inte var äldre än tio år och fann då 375 artiklar, varpå jag tittade på de första tjugo artiklarna och utifrån dessa valde jag ut den artikel som kändes mest lämpad för min studie.

Med samma avgränsningar som ovan gav *media and fear of crime* 835 artiklar. Utav dessa valde jag ut fyra stycken artiklar varav jag läste alla fyra och därefter sorterade bort tre stycken som inte passade in i min studie på grund av att det som studerades i dessa studier inte var relevant för min studie. Kvar återstod en artikel som jag fann relevant.

Crime risk gav över 37 000 artiklar så jag valde att först titta på artiklarnas titlar och ämnesområde. Därefter har jag valt de artiklar som upplevts som relevanta till min studie. Jag valde att läsa artiklarnas abstract för att slutligen välja en artikel som passade mina frågeställningar väl. Jag har utöver de internationella artiklarna även använt mig av en svensk artikel.

Utöver dessa artiklar har jag även sökt relevanta rapporter från brottsförebyggande rådets (Brå) hemsida.

2.2 Rädsla för brott

Rädsla för att utsättas för brott uppmärksammas allt mer av forskare och medier nationellt och internationellt men ”fear of crime” är inget nytt fenomen utan har studerats med sin utgångspunkt i USA de senaste årtiondena (Ditton, mfl, 1999:83).

I Sverige uppmärksammades rädslan för brott under 1990-talet av akademiska forskare (Heber, 2007:11). I en studie av Heber undersöktes människors uppfattningar om brott och rädsla för brott. I studien ingick tjugo personer som genom djupintervjuer berättade om sina föreställningar, rädsla och oro för brott (Heber, 2007:98ff). Intervjupersonerna uppger bland annat att de inte tänker på brott dagligen men ändå vidtar nästan alla någon form av försiktighetsåtgärd, till exempel att undvika platser eller att hålla nycklar lättillgängliga i handen för att skydda sig med. Dessa åtgärder tycks ske automatiskt (Heber, 2007:160). Vidare så skriver Heber (2007:162) att intervjupersonerna ofta beskriver rädsla för brott som avsaknad av kontroll och/eller okontrollerbara människor, platser och händelser.

Rädsla för brott är ett socialt problem i dagens samhälle. Det påverkar inte bara människor psykiskt utan även deras sociala beteende (Liska mfl, 2011:767). Sarnecki (2009:519) skriver att rädslan för att utsättas för brott kan leda till att människor undviker att delta i sociala sammanhang eller undviker att vistas på vissa platser efter mörkrets intrång och att det kan påverka människors livskvalité negativt. I en studie av Oksan och Ilhanb (2016:3) undersöktes kvinnors rädsla på offentliga platser och hur det påverkade kvinnornas dagliga liv. Studien utgjordes av en enkätundersökning som skickades ut till totalt 300 kvinnliga deltagare via e-post. 252 stycken kvinnor svarade på hela undersökningen. Resultatet visade att rädsla och oro begränsade kvinnors deltagande i det offentliga livet i staden samt påverkade deras beteenden (Oksan & Ilhanb, 2016:7).

2.3 Platsens betydelse

Oksan och Ilhanb (2016:6f) menar att platsens utformning hade störst betydelse för kvinnors rädsla: trånga, dåligt upplysta gator, mörka tunnelbanor, ödsliga stadsdelar och tomma parker var något som påverkade kvinnors rädsla negativt. Oksan och Ilhanb (2016:7) menar att kvinnor vidtar försiktighetsåtgärder och undviker att gå ensamma i

mörka, isolerade tunnelbanor eller att gå ensam i en tom park. Medan Heber (2007:157) menar att det är hur omgivningen uppfattas som avgör om platsen är trygg eller inte. Är situationen på platsen kontrollerbar så uppfattas den som en trygg plats men även rädslor för andra saker - så som mörkrädsla - har betydelse för rädslan för brott.

Rädsla kan också ses som en social effekt som påverkas av städernas strukturella egenskaper (Liska, mfl, 2011:768).

I rapporten (2007:28) från Brå gör David P. Farrington och Brandon C. Welsh (2007:28:5) en metaanalys över tidigare forskning om vilka förebyggande effekter olika åtgärder, så som till exempel utomhusbelysning, har på brottsligheten. Tretton stycken studier, varav åtta amerikanska och fem brittiska, ingick i analysen. Av de amerikanska studierna visade hälften att en förbättrad utomhusbelysning kunde ha en minskad effekt på brottsligheten medan de resterande fyra amerikanska studierna inte visade någon effekt på brottsligheten av förbättrad belysning (2007:28:25). De brittiska studierna visade på en minskning av brottsligheten med 38 procent till följd av en förbättrad utomhusbelysning (2007:28:27).

2.4 Medias påverkan

Vad som påverkar rädsla för brott har länge studerats av forskare. I en studie av Kohm m.fl. (2012:76f) undersökte forskarna hur media påverkar ungdomars rädsla för brott. I studien jämför man olika populationer från olika universitet i USA och Kanada. Resultatet visar att de studenter som tog del av lokala tv-nyhetsrapporter om brott hade en ökad rädsla för brott än de som tog del av nyheter via tidningar eller nationell tv (Kohm m. fl. 2012:83f). Kohm m.fl. (2012:67) skriver att en återkommande fråga är vilken inverkan olika typer av media har för rädslan beträffande brott. Kohm m.fl. (2012:82f). skriver att de studenter som hade lokala tv-nyheter som sin främsta källa att ta del av nyheter om brott ifrån också var de som var mest rädda för brott. Något som var genomgående för hela studien var även att de studenter som använde internet för ”dating” och ”social networking” också var mer rädda.

I en studie av Callanan (2012) undersöktes hur media påverkade personer över arton år och deras rädsla för brott. Studien genomfördes i Kalifornien genom telefonintervjuer med 4245 personer. Resultatet visade att medier påverkar rädslan för brott och att det främst är tv-nyheter och ”crime-reality” program som ökar rädslan för brott.

Lokala nyheter påverkade i stor utsträckning uppfattningen om risken att utsättas för brott. Desto högre medvetenheten om kriminalitet i grannskapet var, desto högre var rädslan för brott. Uppfattningen om risker och rädsla för brott var högre bland kvinnor, svarta och latinamerikaner (Callanan, 2012:102). I likhet med Kohm m.fl. (2012) studie så är det de lokala tv-nyheterna som har störst påverkan. Övriga medier så som brottsnyheter från tidningar har mindre effekt på rädslan för brott (Callanan, 2012:102f). Callanan (2012) skriver att en av anledningarna till att de lokala tv-nyheterna har en större påverkan på människor beror på att det är lättare att relatera till brott som begås nära än brott som begås avlägset. Callanan (2012:105f) menar också att brotten som de lokala tv-nyheterna visar är brott som sannolikt skulle kunna drabba alla tittare oavsett etnicitet, vilket ökar medvetenheten om brott i sitt närområde och på så vis även rädslan för brott. Detta till skillnad från nationella nyheter som kan tyckas avlägsna.

I en studie gjord av Heber (2007:100ff) skildras intervjudeltagarens uppfattningar och rädsla för brott. Studien inkluderade tjugo djupintervjuer. I studien framgår att människor influeras av medier och att intervjudeltagarna refererar till media och inte sin egen utsatthet för brott (Heber, 2007:128). I enlighet med både Kohen m.fl. och Callanan menar Heber (2007:132 & 157) att människors oro och rädsla påverkas av nyheter om brott i medier och om brott begås i deras närhet ökar rädslan.

3. Teoretiskt perspektiv

I detta avsnitt kommer jag att beskriva den teoretiska utgångspunkt som jag har valt att använda för att analysera mina resultat av intervjuerna. Teorin om risksamhället har jag valt för att försöka förstå intervjupersonernas rädsla för brott. Utifrån det teoretiska perspektivet kommer jag att resonera hur teorin om risksamhället kan vara till hjälp för att förstå intervjupersonernas upplevda trygghet och rädsla för brott.

3.1 Risksamhälle

Under de senaste tjugo åren har begreppet risk blivit ett av de mest använda begreppen inom kriminologisk forskning. Flertal kriminologiska studier kopplar samman rädslan för brott med teorier om risk (Heber, 2007:17). Teorin om risksamhället myntades av den tyske sociologen Ulrich Beck, en av de stora teoretikerna kring begreppet risk. Beck (2012:29ff) menar att det moderna samhället skapar risker, att den värld vi lever i

ständigt förändras. Under 1800-talet levde människor i ett så kallat bristsamhälle där svält och fattigdom var de största hoten för människan. När industrisamhället tog fart minskade fattigdom och svält i västvärlden och välfärdssamhällen utvecklades. Svält har ersatts av övervikt, brist på materiella saker har ersatts av ett överflöd av saker. Det moderna samhället skapar inte bara rikedom utan även risker (Beck, 2012:29f). Det gamla tidigare samhället med klasser och kollektiv där man gemensamt drabbades av ett öde har övergått till att den enskilda individen tvingas klara sig på egen hand. Den stora gemenskapen har blivit ett individualiserat samhälle, där varje enskild individ lämnas åt sitt eget öde (Beck 2012:144).

Beck (2012:32) skriver att risker inte är ett nytt fenomen utan att människor alltid har utsatt sig för risker, personliga risker, medan idag hotas mänskligheten av globala risker såsom miljöförstöring, radioaktivt avfall och skogsdöd. Att ständigt omges av flera och allt mer okontrollerbara risker påverkar människans känsla av trygghet. Det moderna samhällets risker är globala och hotar hela vår värld och inte ens de mest förmögna länder eller individer kan skydda sig fullt ut, vi lever i ett risksamhälle (Beck, 2000:211). Dock menar Beck (2012:49) att de rika till viss del kan skydda sig mot vissa risker som till exempel försörjning. De som är rika genom inkomst, makt och utbildning kan köpa sig fri från riskerna. Risken för att bli arbetslös är större för de som är utbildade än för högutbildade vilket gör att riskerna koncentreras till de fattiga, svaga och utbildade i samhället.

Sarnecki (2009:489) skriver att rädslan för brott kan kopplas ihop med risksamhället. Det vill säga ett samhälle där individen själv förväntas ta ansvar för sin trygghet. Att utsättas för risk är inget nytt utan redan på medeltiden började begreppet risk användas men syftade då på naturlig fara som epidemier och hungersnöd - något som människan inte själv kunde påverka eller förhindra (Heber, 2007:18).

Idag ses de individuella riskerna mer som något som vi själva kan påverka, det vill säga både förutse och förebygga, brott är en sådan risk (Sarnecki, 2009:489). I vårt moderna samhälle menar Beck (2012:72f) att vi har ett behov av känna till våra risker men att vi själv väljer hur stora risker vi tar. Experter på området förmedlar olika risker vilket leder till människors medvetenhet. Ofta saknas personliga erfarenheter vilket gör att människor litar och blir beroende av experternas kunskap om vilka hot och risker som finns i samhället. Men alla risker i vårt samhälle är inte synliga för blotta ögat, till

exempel biokemiska vapen och miljögifter. Det gör att vi inte alltid kan värja oss för risken att bli utsatt och det är just känslan av att det finns en risk som är mest framträdande i risksamhället (Beck, 2012:32f).

Media har en stor roll i vårt samhälle och tillsammans med vetenskapliga experter har de makten att konstruera och definiera risker. Det gör dem till risksamhällets verkliga maktavare (Beck refererat Heber, 2007:20). Det stora massflödet som strömmar ut i samhället får en stor inverkan på människans syn på brottsligheten och dess risker (Garland, 2001:158). Teorier och experter blir därför en nödvändighet för att hantera flödet av information (Beck 2012:21) De senaste årtiondena har brottsligheten genom media blivit en ständig risk som människor i samhället måste anpassa sig efter (Garland 2001:160ff). Garland (2001:157f) och Davies (2011:38) menar att problematiken med massmedias framställning av brottsligheten är att den skildras som värre än vad den egentligen är och det kan leda till ökad oro i samhället.

4. Metod

Tillvägagångssätt

Med utgångspunkt att undersöka och skapa en bild av aktörers otrygghet och trygghet har jag valt att göra intervjuer som datainsamlingsmetod. Kvale & Brinkman (2009:17) menar att man genom den kvalitativa forskningsintervjun kan skapa förståelse för hur intervjupersonen upplever sin omvärld.

Den intervjumetod som jag använt mig av är semistrukturerade djupintervjuer. När man gör semistrukturerade djupintervjuer så utgår man oftast från olika teman eller ämnen. Man använder sig av ett frågeschema där frågornas ordningsföljd inte har så stor betydelse (Bryman, 2011:206).

Jag utgick från olika teman utifrån mina frågeställningar och använde mig av en intervjuguide som stöd och lät intervjudeltagarna prata fritt kring mina frågor och teman.

4.1 Urval

I och med den begränsade tid som jag hade för min studie så valde jag att göra ett bekvämlighetsurval, även kallat snöbollsurval. Det innebär att man väljer personer till sin studie som är tillgängliga för forskaren (Bryman, 2008:194). I studien ingick två kvinnor och två män i åldrarna 32 till 59 år. Samtliga var födda och uppväxta i Sverige. Urvalet till studien gick till så att jag via polisen i Uppsala fick relevanta kontakter till några intervjudeltagare. Genom snöbollsmetoden, där intervjudeltagarna vartefter förmedlar ytterligare kontakter, (Bryman, 2008:196) så fick jag ett urval att välja utifrån. Thomsson (2011:62) skriver att snöbollsmetoden ofta kräver fler möten och kontakter än vad man slutligen intervjuar men genom ett snöbollsurval fick jag en stor kunskap och möjlighet att hitta relevanta aktörer att intervjuas.

De tilltänkta aktörerna var polis, boende, butiksägare och socialtjänst. Jag ville ha aktörer som verkade på platsen i stor utsträckning. Socialtjänst byttes ut mot journalist och butiksägare mot företagsägare och detta för att intervjudeltagarna förmedlade nya kontakter vartefter. Enligt Thomsson (2010:64) så är de inte alltid attraktionsvärdet som styr urvalet utan även tillgängligheten. Alla intervjudeltagare som deltog i studien hade för mig ett högt attraktionsvärde men det var tillgängligheten som styrde vilka som deltog. Anledning till att jag valde olika aktörer var för att ge variation hos deltagarna och få ett bredare spektrum av erfarenheter.

Bekvämlighetsurval medför dock att det inte går att generalisera resultaten eftersom man inte kan säga att urvalet är representativt för en större population (Bryman, 2008:194). Bryman (2008:195) menar att det finns tillfällen där bekvämlighetsurval är acceptabelt och det är bland annat när det finns möjlighet att samla in data från ett urval av respondenter som man anser är värdefullt.

Inledningsvis så gjordes en pilotintervju för att testa intervjufrågorna. Detta menar Bryman (2008:258) är bra att göra för att testa hur väl frågorna fungerar. Pilotintervjun genomfördes hos polismyndigheten i Uppsala innan de övriga intervjuerna tog form. Detta gjorde jag för att försäkra mig om att frågorna var relevanta och fungerade i praktiken. Därefter skrev jag ett informationsbrev om min studie där jag tydligt men kortfattat beskrev dess bakgrund, syfte och tillvägagångsätt samt informerade om frivillighet att delta och även hur hanteringen av data och sekretess skulle hanteras, se

bilaga 1. När en ny kontakt förmedlades skickades en förfrågan om deltagande samt informationsbrevet ut via mail. Jag har inte upplevt att det har varit svårt att finna intervjudeltagare utan intresset har varit stort. Utav de totalt fyra som jag först kontaktade tackade samtliga ja till att delta. En föll senare bort på grund av hög arbetsbelastning men förmedlade en ny kontakt som deltog.

Min tanke från början var inte att ha ett likadant urval av kvinnor som män med i studien men det föreföll sig så att det blev jämnt fördelat.

4.2 Djupintervjuer

Vid en djupintervju vill man få till ett mer personligt samtal, där man skapar en social relation mellan intervjuare och intervjudeltagare. Enligt Kvale & Brinkmann (2009: 32f) är det en fin balansgång att få intervjudeltagaren att känna sig fri att prata om personliga händelser och samtidigt som intervjuare kunna se vart gränsen går ur ett etiskt perspektiv.

Att göra semistrukturerade djupintervjuer ökar förståelsen för intervjudeltagarens tankar och upplevelser. Personliga känslor som rädsla och oro kan vara svåra att få med i till exempel en enkätintervju (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2013:40).

Jag utgick från fyra huvudteman med huvudfrågor och kunde därpå följa upp med följdfrågor för vidare diskussion, se bilaga 2. Med semistrukturerade intervjuer blir intervjuprocessen flexibel och det möjliggör att låta intervjudeltagaren prata fritt (Bryman, 2009:415). Men man ska vara medveten om att varje intervju är unik även om den följer en viss struktur och därför behöver intervjuaren vara lyhörd när intervjudeltagaren har pratat klart om en fråga eller ett tema (Öberg, 2013:63).

Varje intervju varade mellan 20-40 min på en tid och plats som intervjudeltagarna själva fått välja och intervjuerna utfördes i hemmet, på ett kafé eller på arbetsplatsen. Två av intervjuerna utfördes i hemmet, något som ibland kan vara känsligt och uppfattas som jobbigt för intervjudeltagaren (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2013:45) men i enlighet med Thomsson (2010:83) tycker jag att de intervjuer som genomfördes i hemmet var mer personliga och angenämare, framförallt intervjun med boende där det föreföll sig naturligt att prata om hur det är att bo vid platsen. Enligt Bryman (2013:421) är det viktigt att en intervju är ostörd och i en lugn miljö så att intervjudeltagaren inte ska

behöva oroa sig över vad som sägs. Intervjun med polisen genomfördes på arbetsplatsen och var den intervju som var mest rörig, där jag vid ett flertal tillfällen fick stänga av inspelningen och avbryta intervjun. Det berodde på att intervjudeltagaren var i tjänst och att vi vart avbrutna vid ett flertal tillfällen. Det påverkade endast mig som intervjuare som ibland kom av mig men föreföll sig inte påverka intervjudeltagaren nämnvärt som alltid tog vid där vi slutat. Intervjun med journalisten flöt på bra och trots att den genomfördes på ett kafé, där problematiken ibland kan vara att inspelningen påverkas av buller, (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2013:45) var detta inget som vi berördes av.

Jag har under mina intervjuer strävat efter att vara så flexibel som möjligt genom att låta intervjudeltagarna tala fritt kring de olika frågorna och mina fyra teman. I de enstaka fall då intervjudeltagarna har kommit lite väl långt ifrån ämnet har jag ställt kompletterande följdfrågor för att styra dem tillbaka till rätt ämne.

4.3 Bearbetning och analys

Efter genomförd pilotintervju (som inte tagits med i själva studien) skrevs en del teman och frågor om för att passa bättre till kommande intervjuer. Jag har inför varje intervju planerat upplägget noggrant men har samtidigt varit medveten om att varje intervju är unik och har därför sett till att hålla mig anpassningsbar och flexibel under hela processen.

Arbetsgången har varit liknande under alla intervjuer: jag har genomfört intervjun, lyssnat igenom intervjun, sedan transkriberat och analyserat densamme. Thomsson (2010: 143) menar att analysen börjar redan långt innan man genomför en intervju och att man under hela processen reflekterar - både medvetet och omedvetet – så väl under en intervju som efteråt. Det är enligt Thomsson (2010:44) viktigt att även intervjupersonens tolkningar får utrymme under intervjun och att intervjuaren reflekterar över dessa. Jag har under mina intervjuer kontrollerat att mina tolkningar av intervjupersonens berättelser är korrekt uppfattade och genom att ställa följdfrågor till det som berättats försökt undvika missuppfattningar, även detta något som Thomsson (2010:108) förespråkar att man bör göra.

I och med den första genomlysningen gjordes en första analys av intervjuerna, något som Thomson (2011:147) menar kan vara tillräckligt vid en enklare frågeställning. Dock ansåg jag att mina frågeställningar ställde krav på en mer omfattande analys. Kvale & Brinkmann (2009:196) menar att genom en transkribering struktureras intervjun till ett format som är mer anpassat till att analyseras än i ljudformat. Jag valde att transkribera alla intervjuer i stort sett ordagrant. Några få stycken ur vissa intervjuer valde jag dock att istället skriva en sammanfattning av, till exempel där intervjudeltagaren svävade iväg om annat som inte berörde frågan. Detta gjorde jag för att det som deltagaren pratade om inte var relevant för min studie och därmed inte skulle komma att tas med i mitt slutliga resultat. Enligt Thomsson (2010:150ff) bör analysarbetet delas upp på ett konstruktivt och systematisk sätt. Man kan med fördel göra en lodrät analys av texterna med tematiseringar för att sedan göra en vågrät analys av hela intervjumaterialet. För att slutligen sätta samman de olika teman eller företeelser.

När jag transkriberade oidentifierade jag alla intervjudeltagare och de fick kodnamn som ID1, ID2 och så vidare. Därefter har jag systematiskt läst igenom transkriberingarna ett flertal gånger, något som Thomsson (2010:150) menar ökar förutsättningarna för en djupare förståelse.

Efter att materialet var transkriberat gjorde jag en tematisering över varje intervjutext, jag utgick ifrån de teman som jag hade i min intervjuguide men skapade även nya teman som framkom under intervjun. Från dessa teman plockade jag ut citat från alla intervjutexter som jag slutligen sammanställde och på så sätt arbetade jag mig fram till ett resultat från intervjuerna.

4.4 Reliabilitet

Reliabilitet innebär tillförlitlighet i en undersökning. Det vill säga att resultaten kan reproduceras vid andra tidpunkter (Kvale & Brinkmann, 2009:263).

Eftersom jag undersöker upplevelsen av trygghet omkring Uppsalas resecentrum så innebär detta att om till exempel brottsligheten ändrar karaktär eller om media rapporterar mer/ mindre om brott så skulle den upplevda tryggheten förändras och studiens resultat skulle bli förändrat. Det innebär att resultatet av en reproducering vid andra tidpunkter skulle kunna få andra resultat.

Bryman (2011:352) skriver att det är svårt att uppfylla extern reliabilitet inom kvalitativ forskning eftersom det inte är möjligt att kopiera en social miljö som finns i en inledande studie. Det innebär dock inte att den upplevelse som människor har idag inte skulle vara tillförlitlig men att studien blir svår att reproducera. Jag har genom att försöka beskriva studiens tillvägagångssätt så tydligt som möjligt försökt uppnå en hög grad av tillförlitlighet, något som Bryman (2009:255) menar är ett sätt att öka pålitligheten inom kvalitativ forskning.

4.5 Validitet

Med *validitet* menar man giltighet, det är således viktigt att metoderna mäter det man avsett att undersöka (Kvale & Brinkman, 2009:268). Kvale & Brinkman (2009:265f) skriver att det är forskarens hantverksskicklighet som kommer att ha betydelse för validiteten i kvalitativ forskning. Det är således mitt ansvar att kontrollera och ifrågasätta resultaten för studien. Genom att ställa relevanta frågor utifrån studiens syfte säkerställs tillförlitligheten hos intervjudeltagarna, vilket ger studien validitet (Kvale & Brinkman, 2009:266f).

Jag har under studiens gång haft validering med i hela processen och har i enlighet med vad Kvale & Brinkman (2009:268) förespråkar, kontrollerat trovärdighet, tillförlitlighet och rimlighet i studiens resultat. Kvale & Brinkman (2009:267) beskriver vikten av kvalitén på intervjuerna för att upprätthålla en bra validitet samt tolkande av det som sägs. Jag har genom kunskap och erfarenhet försökt att hålla en jämn och god kvalitet på samtliga intervjuer. Genom en ordagrann transkribering av intervjuerna så har jag försökt tolka intervjudeltagarnas upplevelser i linje med deras syn på trygghet (Kvale & Brinkman 2009, s. 264). Även om jag har försökt att tolka intervjumaterialet fritt från mina egna värderingar så kommer mina tidigare erfarenheter och förståelse påverka resultaten av tolkningarna.

4.6 Generaliserbarhet

Generalisering handlar om hur resultaten från studien kan generaliseras till andra situationer och grupper än de som varit aktuella i den specifika studien (Bryman, 2008:168). Ett sätt för att producera generaliserbar kunskap är att ha både stora undersökningsgrupper och ett representativt urval. Detta är något som kan vara svårt att

uppnå vid kvalitativa intervjuer. Därför brukar man generellt inte kunna generalisera kvalitativa studier men Kvale & Brinkmann (2009:285) skriver att det är forskarens uppgift att argumentera för om det finns en möjlighet att överföra intervjuresultaten till andra situationer och undersökningar. Det är därför av stor vikt att presentera studiens tillvägagångssätt tydligt och bra så att det underlättar för läsaren att förstå studien (Karlsson & Pettersson, 2006:62). Även om denna studies resultat inte går att överföra på andra populationer så kan den kanske ses som ett avstamp för framtida forskning. Mitt mål är att göra en bra beskrivning över tillvägagångssättet i min studie samt att förklara vad mina tolkningar bygger på så att läsaren på ett enkelt sätt kan följa dem, vilket skapar en viss genomskinlighet (Karlsson & Pettersson, 2006:62f).

4.7 Etiska ställningstaganden

Inför de etiska överväganden som jag har gjort i min studie så anser jag i enlighet med Kvale & Brinkmann (2009:78) att syftet med studien inte bara ska eftersträva kunskap utan även tjäna mänskliga intressen. Inför mina intervjuer har jag tagit i beaktande att intervjudeltagarna kan ha blivit utsatta för brott och att det kan vara känsligt att beröra detta ämne. Kvale & Brinkmann (2009:84) skriver om vikten av informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser och forskarens roll när man gör intervjuer.

Vetenskapsrådets (2005:5) forskningsetiska principer belyser hur viktigt det är att göra etiska överväganden i studier som berör människor. I min studie har jag förhållit mig till de fyra huvudkrav som beskrivs som grundläggande individskyddskrav.

I samband med studien har intervjupersonerna fått ta del av fullständig och tydlig information och syfte med studien. Intervjupersonerna har också informerats om sin uppgift och under vilka villkor de deltar i studien samt att deltagandet är frivilligt och detta i enlighet med *Informationskravet* (Vetenskapsrådet 2005:7).

I samband med intervjuerna i mitt examensarbete fick deltagarna underteckna en samtyckesblankett, där de har godkänt sitt deltagande samt att intervjuerna spelas in. På blanketten informeras de även om rätten att när som helst, utan anledning, kunna avbryta studien. Detta i enlighet med *samtyckeskravet* som innebär att deltagare i en studie ska ge samtycke samt ha rätt att bestämma över sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2005:9f).

Thomsson (2010:86) menar att en del personer kan känna ett obehag över att intervjun spelas in. Jag har därför lagt stor vikt vid att värna om integriteten för intervjudeltagarna genom att vara lyhörd för varje enskild individ. Detta för att deltagarna ska känna ett förtroende att dela med sig av erfarenheter och information.

All information som samlats in i studien har hanterats på ett sådant sätt att de uppfyller konfidentialitetskravet. *Konfidentialitetskravet* innebär att ge deltagarna största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras så att ingen utomstående kan ta del av dem (Vetenskapsrådet, 2005:12). Anledningen till att jag har valt att spela in alla intervjuer är för att jag i enlighet med Thomsson (2010:87) anser att man inte hinner skriva allt som sägs under en intervju och samtidigt hinna reflektera och ställa relevanta följdfrågor. Intervjudeltagarna har även blivit informerade om att information som samlats in enbart kommer att användas i forskningsändamål och inte användas för annat syfte och det i enlighet till nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2005:14). Innan intervjuerna gjordes informerades deltagarna om att de vid intresse kan få ta del av examensarbetet i sin helhet när studien är avslutad. Detta är något som vetenskapsrådet rekommenderar: att deltagarna i en studie ska få ta del av resultaten samt forskningsrapporten (Vetenskapsrådet, 2005:15).

Kvale & Brinkmann (2009:90f) menar att forskaren har en stor roll i studiens resultat. Det är viktigt för forskaren att känna till etiska riktlinjer, värdefrågor och att handla hederligt och rättrådig. Jag har genom att samla kunskap om ämnet och om etiska riktlinjer, samt att handla korrekt och behandla deltagarna med stor respekt och ödmjukhet försökt uppnå denna roll som forskare.

5. Resultat och analys

I den här delen har jag valt att dela in resultatet och analysen i fyra olika teman utifrån mina frågeställningar. Under varje tema så presenteras resultaten och analysen kopplas samman med tidigare forskning, se kapitel 2, och teoretiska utgångspunkter, se kapitel 3. Resultatdelen bygger på analyser från djupintervjuer med fyra olika aktörer.

5.1 Otrygghet och ökad vaksamhet

Jag tolkar intervjupersonernas upplevelse av otrygghet och ökad vaksamhet kopplat till mörker, plats och medias påverkan.

5.1.1 Mörker

Jag har efter min analys av materialet tolkat att intervjupersonerna känner sig mer otrygga och rädda för att utsättas för brott efter mörkrets intrång. De flesta uppger att de inte vistas ute sent på natten och att de förmodligen skulle känna sig mer otrygga vid platsen när det är mörkt ute. ID1 berättar att hen tycker att ökad belysning skulle göra Uppsalas resecentrum tryggare ”*Ju mer belysning desto bättre*”.

Att förbättra utomhusbelysningen kan ha en brottspreventiv inverkan genom att synligheten ökar, vilket leder till att fler människor vistas ute och risken att bli upptäckt som gärningsman då blir större (Brå 2007f:8). I rapporten från Brå (2007f) beskrivs att mörka utomhusmiljöer kan påverka människors livskvalité genom att de inte vågar vara ute i det offentliga rummet när det är mörkt (Brå 2007f:9). Det är något som ID3 bekräftar när hen berättar om sin rädsla för mörker och att hen inte gärna vistas ute vid Uppsala resecentrum när det är mörkt och hur det påverkar hens liv.

Jag kan inte röra mig som jag vill, undviker att gå genom tunneln som går under spåren, den är obehaglig...väljer andra vägar...det tar längre tid att ta sig hem (ID3)

ID4 berättar att hens trygghet kring platsen har förändrats de senaste åren, hen beskriver inte så stor oro över att själv bli utsatt för brott under sena kvällar men beskriver en oro över att det ska hända något med hens barn och sambo ”*mina barn får inte vara vid Uppsala resecentrum*”. ID3 beskriver ”*att om mitt barn var äldre skulle jag känna en oro över att låta honom vistas där*”, de övriga två intervjudeltagarna nämner inte sina barn under intervjun mer än när de beskriver vad trygghet är då ID4 säger att trygghet är ”*att min familj är fredad från övergrepp eller hot eller brott eller liknande*”.

Att vara mörkrädd är något som Heber (2007:157) beskriver som en bidragande faktor till rädsla och kan även påverka om en plats upplevs som trygg. Sarnecki (2009:490) menar att även personer som inte blivit utsatta för brott kan uppleva otrygghet och rädsla för brott. Alla intervjudeltagare uppger först att de personligen inte har blivit utsatta för brott vid Uppsala resecentrum men känner ändå en viss oro över att utsättas för brott. I slutet av intervjun uppger ID3 att hens cykel blivit stulen vid Uppsala resecentrum men att hen inte kopplar det till sin egen utsatthet för brott eftersom hen tänkte mer på sådana brott som personrån, överfall och misshandel.

5.1.2 Platsens betydelse

Oksan och Ilhanb (2016:6f) skriver i sin studie att platsens utformning har stor betydelse och att trånga utrymmen, dåligt upplysta gator, mörka tunnelbanor påverkar känslan av otrygghet. När intervjudeltagarna fritt får beskriva Uppsala resecentrum går meningarna om platsen isär. ID2 tycker att Uppsala resecentrum är en fin plats ”arkitektoniskt” sett, som samagerar väl med kollektivtrafiken och tycker att Uppsala resecentrum ger ett positivt intryck. ID3 beskriver Uppsala resecentrum som en ”ful plats” med mycket folk och trafik. ID1 beskriver platsen som en ”hård miljö arkitektoniskt”, med mycket sten och få gröna ytor, lite ”tråkig” men att det ändå är en bra förbindelselänk mellan den östra och västra sidan. ID4 beskriver först en förändring av gatubilden, från en liten ”bondstation” till ett mer exploaterat område med resturanger och butiker. Att det rör sig många människor vid Uppsala resecentrum är alla överens om. Detta är något som jag tolkar har en stor betydelse för den upplevda känslan av trygghet. Alla fyra intervjudeltagare talar vid ett flertal tillfällen under intervjuerna om hur en stor folksamling påverkar deras uppfattning av trygghet vid platsen. Antingen upplever intervjudeltagarna att mängden människor anses bli en trygghet eller så anser de att många människor skapar en otrygghet. På frågan om det fanns något som skulle kunna förändras/ åtgärdas för att öka känslan av trygghet vid Uppsala Resecentrum så var svaren lite blandade. ID1 anser att ”förbättrad belysning” skulle öka känslan av trygghet medan ID4 menar att ”ökad kameraövervakning” skulle göra platsen tryggare.

Ökad närvaro av väktare och poliser, jag tycker att det är trygghetskapande när man ser poliser (ID2)

Det var lättare att sig förbi till spåren förut innan de byggde om resecentrum, nu måste man ta trappan eller hissen till vissa spår... baksidan av resecentrum är öde och där skulle man kunna öka belysningen och fler övervakningskameror (ID3)

Bebyggelseinriktade metoder, det vill säga fysisk utformning av platser, kan användas som brottspreventiva åtgärder för att minska brott men kan också verka trygghetskapande. Att öka den upplevda trivseln genom fysiska förändringar kan göra så att fler människor väljer att vistas på platsen (Brå, 2007f:9). Att många människor vistas vid Uppsala resecentrum beskrivs som antingen tryggt eller otryggt av de olika intervjupersonerna.

...alltså rent statistisk om det nu är x tusen personer som passerar varje dygn så att just jag ska bli drabbad just nu ser jag som ändå ganska liten risk...därför så känner jag mig nog ändå relativt trygg plus att det är i princip alltid är andra människor i närheten (ID1)

Jag är vid Uppsala resecentrum när det är mycket folk och det tycker jag är trygghetskapande att det är många som rör sig på området (ID2)

Här beskrivs andra människor som en trygghet men fler av intervjupersonerna beskriver andra människor som en form av otrygghet och att "gängen" är otrygghetskapande.

Det hänger mer folk där nu efter att man gjorde om tunneln (passagen under järnvägen)... fler gäng som drar omkring... gäng som står och hänger, det känns otryggt (ID3)

Om Uppsala resecentrum skulle vara tomt, bara jag och ungdomsgäng då skulle jag känna mig otrygg (ID2)

Det samlas grupperingar av ungdomar, ensamkommande afghaner och marockanska gatubarn... det gör att tryggheten sjunker (ID4)

Jag tolkar intervjupersonernas olika svar som att personer som vistas på Uppsala resecentrum av samma anledning som intervjupersonerna, det vill säga många människor som är på genomgång eller på resande fot, uppfattas som en trygghet medan människor som är alkoholpåverkade eller människor i grupp som bara "hänger" eller upprätthåller sig vid platsen upplevs som en otrygg eller obehaglig situation. ID4 berättar att hans barn inte får vistas ensamma vid Uppsala resecentrum på grund av de "gäng" av utländska ungdomar som hänger där. ID3 beskriver att gäng är opålitliga och att man aldrig vet hur de kommer att bete sig då de "de gapar och skriker" och är "allmänt stökiga". Jag tolkar intervjupersonernas rädsla för gäng som en rädsla för det okontrollerbara, att man inte har kontroll över sin omgivning. Wikström (refererad Heber, 2007:154) menar att när okända människor uppfattas som okontrollerbara så ökar rädslan för brott. I Hebers studie så har intervjudeltagarna definierat ungdomar i grupp som mest oberäkneliga och typiska brottslingar (Heber, 2007:154). Något som stämmer väl överens med min tolkning av intervjupersonernas berättelse om hur människor i grupp kan påverka upplevelsen av otrygghet.

5.1.3 Medias påverkan

Alla intervjupersoner anser att medias rapportering påverkar känslan av otrygghet och trygghet. En av intervjupersonerna menar att det är helt avgörande för hur människor uppfattar brottsligheten, eftersom det i själva verket är väldigt få personer som själva har blivit utsatta för brott "man påverkas av det man läser (ID2)

En annan intervjuperson menar att ju mer media skriver om brott desto mer otrygga blir människor.

...säg att man bara skulle rapportera väldigt ensidigt, att allt som skrivs om resecentrum skulle vara negativt då kommer alla tro att det är jättefarligt där, och ingen törs gå dit, vet inte om jag törs åka till Stockholm ens (ID1)

När man ser till intervjupersonernas egen oro för att utsättas för brott så uppger alla att de har påverkats av vad som skrivs i tidningarna eller visas på tv. Men även brott som sker i intervjudeltagarnas närområde, det vill säga i eller omkring deras bostadsområde

verkar ha stor påverkan för deras upplevda trygghet. I enlighet med Hebers studie (Heber, 2007:128) så refererar intervjupersonerna till media och inte till sin egen utsatthet. Två av intervjudeltagarna uppger att de inte har varit utsatta för brott medan två nämner att de varit utsatta för brott men använder inte sin egen erfarenhet när de relaterar till brott utan refererar till media. Ett exempel på det är följande resonemang ”personligen så har jag inte upplevt någonting, men jag har läst det som står i tidningen” (ID1) ID3 berättar om en händelse som skedde vid järnvägen som hen upplevde som väldigt obehaglig men när hen berättar om varför hen inte går ensam vid resecentrum refererar hen till media och inte till sin egen erfarenhet. ”Efter att ha läst i tidningen om gängen så går jag inte ensam på kvällen vid resecentrum”.

Brottslighet omkring deltagarnas bostadsområde verkar ha en stor inverkan på varför intervjupersonerna känner sig otrygga. Tidigare studier visar på att det är just de lokala nyheterna som har störst påverkan på människors rädsla för brott och det tros bero på att människor har lättare att relatera till brott som sker i ens närhet (Callanan, 2012:102f). Fler av intervjupersonerna uppger att brott i dess närhet, det vill säga på eller i närheten av Uppsala resecentrum, som inte direkt påverkat dem ändå ger upphov till otrygghet eller obehag.

...det har varit ett antal inbrott i källarförråd och det har också varit ett lägenhetsinbrott ... man blir ju självklart lite bekymrade eftersom vi bor precis i närheten (Boende)

I parkeringsgaraget (vid Uppsala resecentrum) går man ogärna på kvällarna, där hänger det mycket folk som är fulla, sover i hissarna och snor och förstör saker, bryter sönder våra parkeringsskåp etc...(ID3)

En av intervjupersonerna benämner vikten av hur rapporteringen om brott skildras i media. Att det är viktigt att korrekt information om brottet skrivs för att människor ska kunna göra ”adekvata riskbedömningar”. Beck (2012:316) menar att samhället har förändrats och att vi lever i ett samhälle som bland annat styrs av massmedia, där den mediastyrda allmänheten kan utnyttjas vid politiska beslut. ID4 beskriver vikten av att allmänheten och politikerna får reda på hur den faktiska brottsligheten ser ut och inte enbart får medias bild av verkligheten. Samtidigt menar ID4 att en ökad rapportering av brottsligheten kring Uppsala resecentrum förmodligen har påverkat människors

trygghet. Intervjupersonerna belyser vikten av att media inte ska överrapportera brottsligheten men heller inte underrapportera. Men överlag är intervjupersonerna nöjda med hur brottsligheten rapporteras i media.

5.2 Brottsförebyggande åtgärder

En viktig del för att allmänheten ska känna sig trygga är den formella och informella kontrollen i samhället. Så här beskriver intervjudeltagarna polisens närvaro vid platsen,

”Tycker att polisen minskat sin närvaro... de skulle kunna öka sin närvaro för att öka tryggheten” (ID1)

”sedan så ser man faktiskt att det är mer polisbilar där, polisbilar som står där och det ger ju ändå en viss känsla av mer trygghet”(ID2)

Trots att meningarna går isär om polisens närvaro så påverkar deras från eller närvaro tryggheten vid platsen. Garland (2001:156) menar att polisens minskade närvaro i samhället kan leda till en ökad oro för att bli utsatta för brott något som bekräftas av ID3 *”ser aldrig några poliser där längre... det känns inte tryckt”(ID3).*

Två av intervjupersonerna berättade att de kände sig trygga att vistas vid platsen medan de övriga intervjupersonerna uppgav att de inte känner sig trygga när de vistas vid Uppsala resecentrum. Trots deras olika upplevelser så använder sig samtliga intervjupersoner av någon form av brottsförebyggande åtgärd, allt ifrån att hålla i handväskan extra hårt eller se sig om över axeln till att skaffa larm och lås i bostaden som ligger vid Uppsala resecentrum. ID3 beskriver hur hen håller i sin handväska *”känns som om jag måste hålla i väskan när man går där för att det är så mkt folk”*

Garland (2001:163f) menar att människan är anpassningsbar och att oron för att utsättas för brott kan leda till att människor, för att undvika brott, ändrar sina rutiner. Garland (2001:164) skriver att ett sätt för allmänheten att anpassa sig är just att installera larm och låsa dörren till bostaden, ta bilen istället för att åka kommunalt och undvika vissa platser.

... jag känner mig trygg men jag måste säga det att efter de här skrivierna har börjat så kollar jag gärna en gång extra att dragkedjorna i handväskan är

stängda och jag håller den i ett hårdare grepp än vad jag skulle ha gjort annars (ID1)

Jag kontrollerar alltid min cykel en extra gång så att den är låst ordentligt när jag parkerar den vid Uppsala resecentrum (ID3)

Tre av intervjudeltagarna anser sig inte ha undvikit platsen eller ändrat sina rutiner på grund av oro för att utsättas för brott. Men samtliga intervjudeltagare vidtar någon form av försiktighetsåtgärd när de vistas kring Uppsala resecentrum men trots detta upplever några av dem resecentrum som en trygg plats.

5.3 Sammanfattning av analysen

I den avslutande delen av analysen kommer jag att sammanfatta det som har framkommit utifrån mitt syfte att studera olika aktörers upplevelse och känslan av trygghet vid Uppsala resecentrum. Jag kommer kortfattat sammanfatta resultaten utifrån mina frågeställningar.

Trygg eller otrygg?

Innan intervjuerna påbörjades hade jag en föreställning om att rädslan och oron för brott skulle vara vanligt förekommande och framförallt hos lite äldre kvinnor. Thomsson (2010:45f) skriver att en sådan förförståelse är viktig att reflektera över eftersom den oundvikligen kommer att påverka studien. Allt eftersom intervjuerna fortskred så insåg jag att min förförståelse och föreställning att kvinnor skulle vara mer rädda eller oroliga att utsättas för brott inte helt stämde överens med vad som framkom under mina intervjuer. Thomsson (2010:49f) menar att förståelsen ständigt förändras under en forskningsprocess och det blir därför också viktigt att reflektera sin förståelse under hela studiens gång.

De flesta av intervjupersonerna sa att de inte var speciellt rädda för att utsättas för brott men ändå kände en viss oro. Flera av intervjupersonerna berättade först att de kände sig trygga vid Uppsala resecentrum men att de blivit mer uppmärksamma och vaksamma på vad som sker runt omkring dem. En av intervjudeltagarna uppgav att hen inte var speciellt rädd för att utsättas för brott men att hen ändå inte kände sig trygg vid Uppsala resecentrum. Vid de tillfällen som de kände en viss form av otrygghet eller oro så

beskrevs det tillsammans med mörker, hur platsen upplevdes eller hur media påverkat dem.

Mörker

Flera av intervjudeltagarna berättade att de inte vistades vid platsen när det var mörkt, utan passerade där under dagtid och när det är ljusst ute. Två av intervjudeltagarna berättade att de förmodligen skulle känna sig otryggare om de hade vistas vid resecentrum sent på kvällen eller natten och när det är mörkt ute. Mörker är något som återkommer hos intervjudeltagarna och relateras oftast till mer oro eller otrygghet.

Platsens betydelse

Beskrivning av platsen skiljer sig åt mellan de olika intervjudeltagarna. Två av dem anser att det är en fin plats och upplevs som trevlig att vistas på medan två anser att platsen är kal, kall och otrevlig. De som ansåg att platsen inte var trevlig och fin, upplevde också en större otrygghet att vistas där medan de som ansåg att platsen var trivsamt, upplevde också att det kändes som en trygg plats.

Medias påverkan

Alla intervjudeltagare anser att medias rapportering av brottsligheten påverkar hur man upplever en plats som trygg eller otrygg. Flera beskriver hur de känner en viss oro över de "heroinbrukande ungdomar" som driver omkring. Inte för att intervjupersonerna själva sett eller blivit utsatta för dessa gäng utan för att de har läst om det i tidningarna. Intervjupersonerna beskriver en form av bristande kontroll, att man inte riktigt vet vart eller när brotten som beskrivs i media kan komma att ske eftersom man själv inte sett eller upplevt dessa brott.

Brottsförebyggande åtgärder

Alla aktörer använder sig av förebyggande åtgärder för att inte utsättas för brott, allt ifrån att kontrollera en extra gång att handväskan är ordentligt stängd till larm, lås eller genom att ta extra omvägar. Jag tolkar intervjupersonerna som att de ibland gör försiktighetsåtgärder utan att reflektera varför. Jag tolkar detta som att det finns en underliggande oro för att utsättas för brott som gör att de skyddar sig själv eller sina ägodelar.

6. Diskussion

6.1 Metodens för- och nackdelar

Jag har under forskningsprocessens gång försökt att hålla en röd tråd genom hela arbetet med studien. Genom semistrukturerade djupintervjuer med olika aktörer kring Uppsala resecentrum så har jag fått ta del av tankar och upplevelser som inte hade kommit fram i till exempel en enkätstudie.

Valet av metod anser jag har visat sig stämma väl överens med studiens syfte att undersöka aktörers upplevda trygghet vid Uppsala resecentrum.

Fördelen med en semistrukturerad intervju är att intervjuprocessen är flexibel. Man har möjlighet att följa upp intressanta ämnen som framkommer med följdfrågor och lägga fokus på det som intervjupersonerna själva upplever är viktigt (Bryman, 2008:415, 430). En styrka som jag anser väger tungt vid intervjuer är den personliga kontakten som man får med deltagarna. Detta menar Kvale & Brinkmann (2009:139f) gör intervjuer mer berikande och spännande. Vikten av att finna bra, samarbetsvilliga och motiverande intervjudeltagare menar Kvale & Brinkmann (2009:181) ibland kan vara svårt men att det åligger intervjuaren att motivera intervjupersonerna.

Jag anser att mitt urval av intervjupersoner har varit väl lämpade för syftet. Jag tror detta beror på att samtliga intervjupersoner fann ämnet mycket intressant och därför var mer motiverade redan från början att öppet prata om sin upplevda trygghet. Thomsson (2010:8) menar att det kan vara bra att låta intervjupersonen själv få välja tid för intervjun för att undvika en stressad eller trött intervjudeltagare. Detta är något som jag har valt att följa för att skapa en positiv och bra stämning i syfte att ge en bra grund till intervjun. En annan fördel med kvalitativ metod är att man i större utsträckning kan få tillgång till människors syn på olika fenomen och upplevelser samt att en kvalitativ forskare har lättare att ändra inriktning och fokus under studiens gång till skillnad från kvantitativ metod (Bryman, 2008:366f). Denna flexibilitet samt tillfälle att få ta del av människors syn på världen är något som jag såg som en möjlighet när jag intervjuade personerna om deras upplevda trygghet.

Jag kommer här att diskutera metodens begränsningar i relation till min studie. Begränsningar med kvalitativa undersökningar är att det inte går att replikera

undersökningen av en annan forskare eftersom kvalitativa data ofta är ostrukturerade (Bryman, 2008:368f). Bryman (2009:360) skriver att hur man genomför en intervjustudie och tolkar resultaten beror helt på forskarens intressen och inriktning vilket gör att det blir svårt att uppnå transparens när det kommer till tillvägagångssättet. Den upplevelse av trygghet som intervjupersonerna berättar om vid den aktuella tidpunkten för intervjun kanske inte skulle berättats eller upplevts likadant vid ett senare tillfälle eller i en annan kontext och blir därför inte representativa för en större population. Därför blir det svårt att generalisera resultaten till andra miljöer (Bryman, 2008:369).

Urvalsmetod kommer också ha en betydelse för om resultaten går att generalisera till en annan miljö eller population. Bryman (2008:179,350f) menar att ett sannolikhetsurval där urvalet gjorts slumpmässigt så att urvalet blir representativt för en population är det bästa alternativet. Jag har i min studie inte valt att göra ett sannolikhetsurval utan ett bekvämlighetsurval vilket kommer att påverka den externa validiteten.

Även om jag är medveten om att det resultat som framkommer i min studie kan bli svårt att generaliseras till en annan situation eller population så hoppas jag att min studie kan ses som ett avstamp för fortsatt forskning och till viss del ge en bild av hur tryggheten upplevs vid Uppsala resecentrum. Thomsson (2010:32f) menar att det inte alltid är möjligt att göra generaliseringar men att det kan vara intressant att reflektera över möjligheterna.

6.2 Avslutande diskussion

Syftet med studien var att se hur olika aktörer upplever brottsligheten och känslan av trygghet vid Uppsala resecentrum. Det är viktigt att förstå varifrån rädsla för brott och utsatthet kommer. Genom att förstå det kan vi skapa trygga offentliga miljöer och minska otryggheten och oron hos individer.

Det råder delade meningar om Uppsala resecentrum som plats. En del anser att det är en fin arkitektonisk plats medan andra intervjupersoner tycker att resecentrum är kallt, tråkigt och ur ett trygghetsperspektiv har blivit sämre efter ombyggnationen. Mängden människor som befinner sig vid Uppsala resecentrum uppfattas både som trygghetsskapande men kan även uppfattas som otryggt om det rör sig om människor

som är påverkade av alkohol eller droger eller framför allt ungdomar i grupp, så kallade ”gäng”.

Att de flesta känner sig trygga vid Uppsala resecentrum är för att de vistas där dagtid, aldrig under natten och att det då alltid är andra människor runt omkring. Synliga poliser uppges också bidra till ökad trygghet. Utifrån mina tolkningar av intervjupersonernas beskrivningar om den upplevda tryggheten så verkar mörker och situationell prevention ha stor betydelse för tryggheten. Mörkret och avsaknad av belysning upplevs som bristande kontroll på omgivningen eller situationen. Beck (1992:74) beskriver på liknande sätt hur bristen på kontroll över människor eller situationer kan leda till en ökad rädsla. I enlighet med teorin om risksamhället så tolkar jag det som att kontroll spelar stor roll för intervjupersonernas upplevda trygghet. Heber (2007:19) skriver att de lokala och individuella kontaktnäten mellan människor minskar, vilket kan leda till att riskerna upplevs som större. När man inte längre känner människorna runt omkring förlorar man också kontrollen. Beck (2012:102f) menar att det inte längre är farorna i sig som framkallar oro utan att oron är en produkt av vad media, politiker och makthavare lyfter fram som farligt som också blir verkligt. Alla intervjudeltagare lyfter fram ”afghanska och marockanska gatubarn” eller ”invandrare och gäng” som en grupp som anses, enligt media, vara en bidragande orsak till otrygghet och oro vid Uppsala resecentrum. Detta kan man relatera till Beck (2012:103f) som menar att det är ett resultat av just känslan av hjälplöshet inför de växande hoten som skapar grupper och sociala stereotyper. Beck (2012:105) menar att om människor ser risker som verkliga blir de således verkliga. Förr var det nöden, svält och sjukdomar som höll samman människor medan i risksamhället så menar Beck (2012:68) att det skapas en solidaritet av rädsla, att *”nödens samhörighet har ersatts av rädslans samhörighet”*.

Fler av intervjupersonerna uppgav att ökad belysning skulle göra Uppsala resecentrum till en tryggare plats. Även kameraövervakning och ökad bevakning i form av polis och vaktare ansågs vara bra alternativ till att öka tryggheten på plats. Just ökad belysning kopplar jag samman med behovet att ha kontroll över sin omgivning för att känna sig trygg. I det riskmedvetna samhälle som vi lever i idag är behovet av kontroll stort, något som framkommer hos intervjudeltagarna. Intervjupersonerna beskriver hur de vill ha kontroll över sina tillhörigheter, människor och situationer. De flesta intervjupersoner

uppgav att de inte var mörkrädda men trots det så ingav mörkret en ökad känsla av otrygghet. Jag tolkar det som en rädsla över vad som kan dölja sig i mörkret. I mörker kan man inte se farorna, det vill säga andra människor. Heber (2007:41) skriver att rädslan för främlingar är en av de mest framträdande rädslorna i dagens samhälle, något som kan appliceras på intervjupersonernas berättelser om mörker och trygghet. Stattin (refererat Heber, 2007:41f) menar att den här typen av rädsla för det okontrollerbara och osynliga inte är ett nytt fenomen men dess uttryck och orsaker har ändrats.

Varför har då människor denna oro över vad som döljer sig i mörkret? Davies (2011:38f) menar att de flesta människor har liten erfarenhet av att ha varit utsatt för brott vilket gör att vår medvetenhet för brott kommer från en sekundär källa: medier. Att vi ständigt matas med nyheter om brott har enligt Heber (2007) och Garland (2001) en stor inverkan på hur brottsligheten och dess risker ses av människan.

Utifrån mina tolkningar verkar det inte enbart vara mängden brott som begås i samhället som påverkar tryggheten, utan som intervjupersonerna berättar, att media påverkar deras upplevda trygghet kring Uppsala resecentrum. Att intervjudeltagarna påverkas av medias rapportering framgår tydligt utifrån deras berättelser. Även när intervjupersonerna beskriver brott eller rädsla till brott relaterar de till media och inte sin egen utsatthet för brott. Detta är något som Heber (2007:158) ser i sin intervjustudie och menar att media ständigt påminner oss om brott som begås runt omkring oss.

Flera av intervjudeltagarna menar att media har ökat rapporteringen av brott kring Uppsala resecentrum de senaste åren och att det ger en känsla av att vem som helst, när som helst kan utsättas för brott - något som kan kopplas till resonemanget om risksamhälle där Beck (1992:46) menar att en jämn ström av information om brott och faror leder till en ökad medvetenhet för risken att utsättas och påverkar individers trygghet.

Detta är också en av de slutsatser jag finner mest intressant utifrån denna studie, att när intervjudeltagarnas medvetenhet kring brottslighet ökar genom medias rapportering om brott i och runt omkring Uppsalas resecentrum, ökar även intervjudeltagarnas känsla av otrygghet. Jag finner det beaktansvärt att media har en så pass stor inverkan på den trygghet individer känner när de vistas på offentliga platser.

Det är således viktigt att media inte överrapporterar brott eftersom det kan påverka rädslan för brott men det är även viktigt att media skriver om brottsligheten för utan den

menar Sarnecki (2009:519f) att människor inte kan göra adekvata riskbedömningar. Utmaningen för media ligger i att rapportera informativt och korrekt samt att ta med bakomliggande orsaker till brottet.

Hälften av intervjupersonerna uppgav till en början att de kände sig trygga vid Uppsala resecentrum men allteftersom intervjun fortskred visade det sig att de använde sig av förebyggande åtgärder. Dessa åtgärder tolkar jag som medvetna handlingar och det var något som både de manliga och kvinnliga intervjupersonerna beskrev att de använde sig av och jag tolkar det som ett sätt för intervjudeltagarna att känna sig mer trygga. Dessa handlingar kunde vara att kolla en extra gång över axeln när de passerade någon som de ansåg var ”skum” eller kontrollerade att handväskan var ordentligt stängd.

De övriga intervjudeltagarna ansåg sig inte vara trygga vid Uppsala resecentrum och detta relaterades till de gäng som upprätthåller sig vid platsen. I likhet med Hebers (2007:122) så spelade situationen en stor roll om andra människor kom att uppfattas som trygga eller otrygga. Detta kan åter relateras till en form av bristande kontroll, det vill säga, ansågs människorna påverkade, stökiga eller i grupperingar valde de flesta av intervjupersonerna att undvika dessa. Det var gängen som intervjupersonerna ansågs vara ”stökiga” och ”påverkade” och ingav en känsla av otrygghet.

En intervjuperson ansåg att ökad kameraövervakning skulle leda till färre brott vid Uppsala resecentrum. Jag tolkade det som om hen menade att fler personer skulle kunna bli fällda för brott som annars skulle kunna vara svåra att bevisa. Personligen tror jag att en ökad kameraövervakning i vissa fall kan leda till en falsk trygghet, att människor skulle känna sig helt trygga och att de inte skulle kunna utsättas för brott om det finns kameror. Denna falska trygghet skulle kunna leda till ökat risktagande.

Sarnecki (2009:497,519) skriver att kameraövervakning, lås och ökad närvaro av polis i vissa fall kan upplevas som att platsen i sig är farlig och otrygg att vistas på. Detta kan leda till att människor undviker dessa platser och det kan på så vis påverka livskvaliteten och leda till en minskad informell social kontroll. Däremot att öka utomhusbelysningen har inga skadliga konsekvenser för individens frihet utan kan tvärtom öka den allmänna säkerheten och vistelsen på platserna nattetid (Brå, 2007:28:31).

Det finns inga enkla lösningar för att öka den upplevda tryggheten vid Uppsala resecentrum. Att på ett effektivt sätt bekämpa den brottslighet som finns på plats är

självklart ett sätt och tillsammans med situationell brottsprevention så som kameraövervakning, ökad belysning, göra tunnlar och trånga passager säkrare och även öka antalet patrullerande poliser var det som intervjupersonerna beskrev skulle få dem att känna sig mer trygga vid Uppsala resecentrum. Jag tror inte oron för brott kommer att minska så länge media framhäver Uppsala resecentrum som en brottsaktivt och otrygg plats. Jag anser också att det är viktigt att koppla samman fler myndigheter och organisationer som har sina verksamhetsområden relaterade till ett trygghetsperspektiv. Att inte bara brottsrelaterade frågor utan även boende och samhällsplanering får en större medverkan att göra Uppsala resecentrum till en tryggare plats.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Något som jag finner intressant är att intervjupersonerna beskriver hur de uppfattar andra människor som en trygghet för dem när de vistas vid Uppsala resecentrum men samtidigt anser att människor som rör sig i gruppformationer är otrygghetskapande.

Är det så att gäng i realiteten är ett större hot för den enskilda individen, det vill säga innebär ett gäng en ökad risk för den enskilde individen när det gäller att utsättas för brott eller är detta en bild som skapats delvis av medias rapportering kring brott?

Det här är något som jag tycker skulle vara intressant för framtida forskning att titta närmare på: om det finns någon grund bakom uppfattningen att ett gäng utgör en större risk för den enskilde individen samt att undersöka huruvida gäng är överrepresenterade eller relaterade till den sorts brottslighet som har en inverkan på människors känsla av trygghet på offentliga platser. En sådan djupare analys av gängens påverkan av rädsla för att bli utsatt för brott kan leda till en bättre förståelse av hur människors risktänkande ser ut och hur vi kan förbättra individers livskvalité.

7. Litteraturförteckning

Beck, U. (1992). *Risk society. Towards a new modernity*. Bath: Sage Publications.

Beck, U. (2000). "Risk Society Revisited" (s. 211-229) i Loon, J., Beck, U. & Adam, B. *The Risk Society and Beyond : Critical Issues for Social Theory*. London: Sage Publications.

Beck, U. (2012), *Risksamhället. På väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Daidalos AB

Belfrage, H. *Riskbedömningar och våldprevention* i Granhag, P. A, Christianson, S. Å (2014) *Handbok i rättspsykologi*. Författarna och Liber AB.

Bryman (2008) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Brå (2007f): *Förbättrad utomhusbelysning och brottsprevention. En systematisk forskningsgenomgång*. Författare: David P. Farrington och Brandon C. Welsh. Stockholm: Brottsförebyggande rådet Rapport 2007:28

Brå (2016:2): *Nationell trygghetsundersökning 2016*. Regionala resultat. (Brå-rapport 2016:2). Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Callanan, V. J (2012) *Media consumption, perceptions of crime risk and fear of crime: examining race/ethnic differences*. University of Akron. Sage Publications.

Davies, P. (2011). *Gender, crime and victimization*. London: Sage Publications.

Ditton, Jason; Bannister, Jonathan; Gilchrist, Elisabeth och Farrall, Stephen (1999b). *Afraid or angry? Recalibrating the 'fear' of crime*. International Journal of Victimology.

Eriksson-Zetterquist, U., Ahrne, G. (2013) Intervjuer. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 1:3. uppl., Stockholm: Liber AB.

Garland. D. (2001) *The Culture of control. Crime and Social Order in Contemporary Society*. Oxford.

Heber, A. (2007). *Var Rädd Om Dig! Rädsla för Brott Enligt Forskning, Intervjupersoner och Dagspress*. Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet, Stockholm: US-AB

Kohm. S. A, Waid-Lindberg, C. A, Weinrath, M., O'Conner Shelley, T., Dobbs, R. R (2012) *The Impact of Media on Fear of Crime among University Students: Across-National Comparison*.

Kvale. S. & Brinkmann. S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: studentlitteratur AB.

Liska, Allen .E, Lawrence, Joseph. J, Sanchirico, Andrew (2011) *Fear of crime as a social effect*.

Sarnecki. J. (2009) *Introduktion till kriminologi*. Lund: Studentlitteratur.

Oksan T., Ilhanb, B., S. (2016) *Fear of Crime in Public Spaces: From the View of Women Living in Cities*. Kemal University.

Thomsson. H. (2010) *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur AB

Vetenskapsrådet (2015) "Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning". (Elektronisk resurs) Vetenskapsrådets offentliga hemsida. Hämtad från: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Öberg, P. (2013). Livshistorieintervjuer. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 1:3. uppl., Stockholm: Liber AB.

Bilagor

Bilaga 1

Informationsbrev

Uppsala resecentrum
en kvalitativ studie om upplevelsen av brottslighet

Uppsala resecentrum är en studie om den upplevda brottsligheten i kring Uppsala resecentrum utifrån olika aktörer. Syftet är att ta reda på hur olika aktörer ser på brottsligheten och deras upplevelse av otrygghet/trygghet på den aktuella platsen samt vilka brottspreventiva åtgärder som använts.

Bakgrunden till studien är att var tredje person uppger i NTU undersökning 2016 att deras oro för att utsättas för brott har fått konsekvenser i hur de agerar i det dagliga livet. Sådana konsekvenser kan påverka livskvaliten negativt. Många människor passerar dagligen vid Uppsala resecentrum och det är därför viktigt att förstå vad och hur brottsligheten påverkar otryggheten på platsen.

Studien är ett examensarbete och är en del av utbildningen till utrednings kriminolog vid Högskolan i Gävle. Studien kommer att genomföras med intervjuer under våren 2017. Intervjun kommer att behandla din uppfattning och erfarenhet av brottsligheten samt upplevelse av otrygghet vid Uppsala resecentrum. Intervjun beräknas ta mellan 20-40 minuter, det är viktigt att intervjun genomförs i en ostörd miljö, på en plats och tid som du bestämmer. Intervjun kommer att spelas in och skrivs ut i text.

All information som du lämnar kommer att behandlas och förvaras på en säker, inlåst plats så att ingen obehörig kommer att få tillgång till den. Resultat kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan i Gävle och ingen individ kommer att kunna identifieras. När examenarbetet är godkänt och klart kommer inspelningarna och den utskrivna texten att förstöras. Du kommer att få möjlighet att ta del av uppsatsen genom en kopia av arbetet.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt och du kan när som helst avbryta din medverkan utan närmare motivering.

För ytterligare information eller frågor om studien vänligen kontakta mig

Mvh Caroline Norlén

Intervjuguide

Inledning

- Kan du berätta lite om dig själv? (*Arbete, ålder? utbildning, intressen?*)
- Hur skulle du definiera/förklara begreppet trygghet respektive otrygghet?

Platsen

- Hur skulle du beskriva Uppsala resecentrum?
- Hur upplever du brottsligheten vid Uppsala Resecentrum?
- Vilka typer av brott tror du är vanligast förekommande vid Uppsala resecentrum?
- Vilka tror du är mest utsatta för brott? (*Kön, ålder, bakgrund etc.?*)
- Känner du dig trygg vid Uppsala resecentrum? (*Otrygg?*)
- Vad är det som gör att du känner dig trygg? (*eller otrygg?*)
- Undviker du att vistas vid Uppsala resecentrum vid någon tidpunkt? (*Om ja: varför?*)
 - På vilket sätt påverkar det ditt liv?
- Finns det någon händelse som du skulle vilja dela med dig av när du känt dig otrygg vid Uppsala resecentrum?
- Finns det något annat som påverkar din känsla av trygghet/otrygghet generellt som inte är kopplat till Uppsala resecentrum? (*tex. Mörkrädd, social fobi?*)

Förändringar

- Tycker du att det har skett någon förändring det senaste året/åren kring Uppsala resecentrum som gör att du känner sig mer trygg? Eller mer otrygg?
- Upplever du att det skett någon förändring av brottsligheten i Uppsala?
- Upplever du att det har skett någon förändring av brottsligheten kring Uppsala resecentrum.
- När du vistas och verkar vid Uppsala resecentrum som journalist/polis/boende/butiksägare känner du dig mer trygg eller otrygg?

- På vilket sätt känner du dig mer trygg eller otrygg?
- Har det förändrats något de senaste åren?

Brottsförebyggande åtgärder

- Vilka förebyggande åtgärder/insatser använder ni er av för att känna er trygga?
- Finns det någon förändring/åtgärd i utformning av platsen som skulle kunna bidra till en ökad trygghet? (*Utformning, belysning, trappor/tunnlar, peronger etc.?*)
- Tycker du att det skett någon förändring över vilka brottsförebyggande åtgärder som använts vid Uppsala resecentrum? (*Lås, larm, polisens närvaro, kameraövervakning etc.?*)
-

Media

- Vilka medier tar du del av rörande Uppsala? (*Tidningar, tv-kanaler etc.?*)
- Hur upplever du medias rapportering kring brottsligheten vid Uppsalas resecentrum? (*för lite, för mycket, stämmer med verkligheten?*)
- Tycker du att det har skett någon förändring i medias rapportering av brott?
- Tror du medias rapportering av brottsligheten påverkar känslan av otrygghet/trygghet?
- På vilket sätt tror du media påverkar? (*Positivt, negativt, trygghet, otrygghet?*)
- Skulle du vilja att media skrev om brottsligheten på någon annat sätt?

Finns det något som vi inte har pratat om som du skulle vilja berätta mer om?